

Kökler ve Ekler

1. Kök, bir sözcüğün parçalanamayan anlamlı en küçük parçasıdır. Kökün, kelimenin bütünüyle anlam ilişkisinin bulunması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelimenin kökü yanlış gösterilmiştir?

- A) Korkunç bir rüya görmüş gibi yataktan fırladı.
B) Çorbaya bir tutam da kırmızı biber atmalıydın.
C) Obadakilere, yeterli sayıda çadır olmadığını söyledi.
D) Matbaaya büyük bir bayrak asmayı uygun gördük.

2. Türkçede kökler, isim kökleri ve fiil kökleri olmak üzere ikiye ayrılır. Varlıkların, kavramların, duyguların ismi olan köklere isim kökü; iş, oluş, durum bildiren köklere ise fiil kökü denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki altı çizili sözcük köklerinden hangisi fiildir?

- A) Kapıya çarpan eli birdenbire morardı.
B) Sıkı bir diyetle sağlığına çabucak kavuştu.
C) Güçlü görünmek için elinden geleni yapıyor.
D) Ayakkabısını bağlamak için hızlıca eğildi.

3. Yapım ekleri, sonuna geldiği sözcüğün yeni bir anlam kazanmasını sağlayan eklerdir.

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde yapım eki yoktur?

- A) Çok yakında bir resim sergisi açacağım.
B) Orman havası bana her zaman iyi geliyor.
C) Evcil hayvanlarla ilgili bir araştırma yapıyor.
D) Renkli kişiliğiyle herkesi etkiliyordu.

4. İsimden isim yapım eki olan -lık eki; yer, araç-gereç, meslek bildiren isimler türetir.

Buna göre "-lık" eki aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde yer ismi türetmiştir?

- A) Yeni aldığım kulaklığı bir türlü bulamıyorum.
B) Yokluk çekmeyenler bu durumu anlayamazlar.
C) Eskiden her evin bir kömürlüğü olurdu.
D) Çocukluk çağını özlemeyen var mıdır?

5. Kök, bir sözcüğün parçalanamayan, anlamlı en küçük parçasıdır. Başka bir deyişle sözcükte bulunan tüm ekler çıkarıldıktan sonra geriye kalan anlamlı kısım, o sözcüğün kökü sayılmaktadır. Bir sözcüğün kökü, o sözcüğün tamamı ile anlam bakımından ilişkili olmak zorundadır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde sözcüğün kökü yanlış gösterilmiştir?

- A) Kolu kırık olduğu hâlde top oynuyor.
B) Toplantıyı daire başkanı yönetecek.
C) Bu dağlarda yırtıcı hayvan çoktur.
D) Şair, vatan hasreti ile ilgili şiirler yazmış.

6. Yapım ekleri, sonuna geldiği sözcüğün anlamını değiştiren eklerdir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde "sebze" sözcüğünün aldığı ek, yapım eki değildir?

- A) Sağlıklı olmak istiyorsan sebzeden vazgeçme.
B) Sebzelik, balkondaki dolabın yanında duruyor.
C) Sebzeli pilav yaptım bugün, gel de yiyelim.
D) Bugün sebze gelmediği için patlıcan alamadım.

Kökler ve Ekler

7. Ey köyleri hududa bağlayan yaslı yollar
I
Dönmeyen yolculara ağlayan yaslı yollar!
II III
Ey garip çizgilerle dolu han duvarları
IV

Ey hanların gönlümü sızlatan duvarları!...

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi sözcüğün anlamını değiştiren bir ek almamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. “Yaz-” sözcüğü aşağıdaki eklerden hangisinin eklenmesiyle “Bir kimse veya bir olayın anısını yaşatmak için bir şey üzerine kazılan yazı” anlamı kazanır?

- A) -gı B) -ım C) -ar D) -it

9.

	-CI	-SIZ	-LI	-LIK
I.	gözcü	yüzsüz	şanlı	boşluk
II.	çaycı	eşsiz	tozlu	aylık
III.	baca	deniz	dolu	delik
IV.	şakacı	tatsız	sözlü	iyilik

Bu tabloda numaralanmış bölümlerden hangisinde yer alan sözcükler belirtilen ekleri almamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

10. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin aldığı ek diğerlerinden farklıdır?

- A) Bu yıl tarladan verim alamadık.
B) Giyim sektörü hızla geliyor.
C) Sınıftaki yerim çok güzel bence.
D) Seçim çalışmaları devam ediyor.

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcük, kök durumunda değildir?

- A) Balıkları akşam yemeğinde yiyelim.
B) Günlük tutmak insanı mutlu ediyor.
C) Sokağın başındaki simitçiden iki simit aliver.
D) O gece herkes korkulu saatler yaşadı.

12. “-cık” eki, sözcüklerin sonuna gelerek küçültme, acıma, azlık, sevgi, şefkat bildiren adlar türetir.

Buna göre “-cık” eki aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisine “küçültme” anlamı katmamıştır?

- A) Bademcikler, boğaza gelen mikropları filtreler.
B) Kitapçığını kontrol etmeden teslim etme sakın!
C) Bu müzik aletinde kamıştan yapılan borucuklar vardır.
D) Bu büyük adanın etrafında birçok adacık vardır.

